

Raili Mikkanen
Sircku Linnea

Ryökäle ja muita pöhköjä peikkoja

Minerva

Ryökäle ja muita pöhköjä peikkoja

Raili Mikkanen • Sirkku Linnea

Ryökäle

ja muita pöhköjä peikkoja

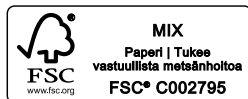

minerva
MINERVA KUSTANNUS
HELSINKI

© Raili Mikkanen, Sirkku Linnea ja
Minerva Kustannus, 2024
www.minervakustannus.fi
Minerva Kustannus on osa Werner
Söderström Osakeyhtiötä.

Sitaatti: Aleksis Kiven runo
Metsämiehen laulu s. 26
muunnelmana

Teksti: Raili Mikkanen
Kuvitus: Sirkku Linnea
Graafinen ulkoasu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy
ISBN 978-952-410-134-9
Painettu EU:ssa

Sisällys

Peikot	10
1 Mustikkametsässä	12
2 Peikon pelastajat.....	25
3 Pimetyn ukko.....	32
4 Ryökäle.....	43
5 Ämmävuoren Ämmä	54
6 Huttu-ukko	64
7 Peikkojärven rannalla.....	72
8 Tornipeikko.....	84

Peikot

Tottahan me kaikki peikot tiedämme ja tunnemme, vaikka ne eivät näyt-
täydy ihmisille kuin saduissa. Niissä ne ovat useimmiten pieniä ja kar-
vaisia, joskus suuria ja vähän ilkeitäkin, mutta enimmäkseen kilttejä
ja hauskoja. Vähän niin kuin höpsöjä leluja. Joku on joskus väittänyt nähneen-
sä vilauksen hirmuisen suuresta peikosta metsän hämärässä tai suuren luolan
suulla, mutta tuskin kukaan on häntä uskonut.

Tässä kirjassa kerron peikoista, joihin meidän esivanhempamme uskoivat.
Peikkoja asusteli kaikkialla. Vuorenpeikot asuivat kallioiden koloissa ja luolis-
sa useimmiten vaikeiden taipaleiden takana. Ne olivat paljon ihmistä suurem-
pia ja vaarallisia. Jos sellaisen näki vilaukseltakaan, oli syytä pinkaista pakoon
niin nopeasti kuin pystyi. Samalla piti hartaasti toivoa, ettei peikko lähtisi ta-
kaa-ajoon, sillä se olisi tavoittanut ihmisen nopeasti.

Metsänpeikot eivät eronneet paljoakaan vuorten rinteitä asuttavista suku-
laisistaan, mutta ihmisen huomattessaan ne saattoivat jähmettyä paikoilleen ja
näyttää vaikkapa naavaiselta puun kakkärältä. Ne eivät liioin olleet aivan yhtä
vaarallisia kuin vuoriserkkunsa, mutta ei niidenkään kanssa yleensä kannat-
tanut käydä juttusille.

Peikkoihin kuuluivat vielä vetehiset, joiden nimi jo kertoo niiden elinpaikan. Niitäkin oli ehdottomasti varottava, sillä ne saattoivat houkutella uhrinsa vedenalaisiin maailmoihin, joista ei päässyt pois.

Jos ihminen joutui peikkojen kanssa tekemisiin, pelastus saattoi olla siinä, että ne olivat paljon ihmistä tyhmempiä. Jos onnistui kunnolla narraamaan peikkoa, saattoi päästä pakoon vieläpä hopearahasäkin kanssa.

Peikkojen lähisukulaisia olivat maahiset, joiden kerrottiin elävän maan alla olevassa maailmassaan ylösalaisin. Koko niiden maanalainen maailma oli ylösalaisin, joten maahistenkaan seuraan ei kannattanut liittyä, jos ei halunnut yrittää elellä kaiken aikaa niin kummallisessa asennossa ja maailmassa.

1 Mustikkametsässä

Tuula ja Kari olivat sisaruksia ja lähes saman ikäisiä. Kari kävi neljättä luokkaa ja Tuula kolmatta. He olivat tulleet metsään poimaan mustikoita. Tosin tämä vuosi ei näyttänyt hyvältä mustikkavuodelta, sillä kummallakaan ei ollut vielä edes ämpärin pohja peitossa, vaikka he olivat kulkeneet jo melkoisen matkan.

Mustikanvarpuja etsiessään he olivat huomaamattaan tulleet aika syväälle metsään. Ja tuolla, tuolla tosiaan näytti vuorenrinne loistavan sinisenään mustikoista. Vihdoinkin! He ryntäsivät riemastuneina niitä poimimaan vilkaisuitta ympärilleen. Ei kuitenkaan mennyt kauan, kun he kuulivat läheltään puiden runkoja vavisuttavan karjaisun:

- Kuka uskaltaa varastaa mustikkani!

Tuula säikähti niin, että ämpäri putosi hänen kädestään ja jo poimitut marjat kierivät maahan. Kari puristi ämpäriään entistä kovemmin, suoristi selkensä ja huusi takaisin:

- Metsän marjat eivät ole kenenkään omia. Niitä saa jokainen poimia!
- Shhhh! suhahti Tuula hädissään.

Noin kovan äänen kanssa ei kannattanut alkaa kinastella. Huutajan täytyi olla valtavan iso. Tuula vilkaisi varovasti äänen suuntaan, ja silloin hän näki sen, mitä oli pelännyt. Huutaja oli vielä isompi kuin Tuula oli arvannut, ja rumakin se oli. Kasvoissa nenä vei kaiken huomion. Se oli suuri ja koukkuinen, painoi varmaan monta kiloa. Silmät olivat pienet ja mustikkaakin mustemmat. Heidän takanaan seisoj ilmielävä peikko, paljon pelottavamman näköinen kuin tarinoissa kerrottiin.

Kukaan heidän kotonaan ei ollut uskonut peikkoja olevan oikeasti olemassa, vaikka niistä puhuttiin paljon. Heidän vanhempansa ajattelivat, että peikot kuuluivat vanhoihin kansantarinoihin, joissa kerrottiin monista muistakin oudoista olennoista. Mutta tuossa se silti vain oli suurena ja pelottavana.

- Talvella meiltä loppuisi ruoka kokonaan, jos ei olisi mustikoita. Pyydämme kauniisti, että annat meidän poimia edes osan. Tästä jää kyllä sinullekin.

Tuula oli rohkaissut mielensä ja yritti puhua hyvin kohteliaasti. Tosin ääntä oli vaikea pitää vakaana, sillä hän pelkäsi enemmän kuin koskaan muisti pelänneensä.

Onko peikkoja olemassa?

Esivanhempamme uskoivat peikkohin. Niitä saattoi asustaa kaikkialla, kallioiden koloissa, metsissä ja vesistöissä. Eivätkä ne suinkaan olleet pieniä söpöjä lelupeikkoja vaan suuria ja pelottavia.

Entä jos niitä elää vieläkin, me emme vain näe niitä, sillä ne ovat taitavia kätkeytymään.

Kirja kertoo tarinoita peikoista, joita ihmiset ovat nähneet ja joiden kanssa he ovat jutelleet ja kilpailleetkin. Jos joutui peikkojen kanssa tekemisiin, kannatti kunnolla narrata peikkoa. Silloin saattoi päästä pakoon vieläpä hopearahasäkin kanssa.

Raili Mikkanen on Heinolassa asuva kirjailija, joka on kirjoittanut yli 80 teosta. Aino Kallaksesta kertovasta kirjastaan hän sai Finlandia Junior -palkinnon. Hän on saanut myös mm. Suomen Tietokirjailijat ry:n Tietopöllö-palkinnon, arvostetun Anni Swan -palkinnon ja Suomen Kirjailijaliiton Tirlittan-palkinnon.

Sirkku Linnea on Korpilahdelta kotoisin oleva kuvittaja. Hän on tehnyt kuvituksia useisiin lastenkirjoihin, mm. *Tonttu Toljanteri* -kirjoihin. Raili Mikkanen ja Sirkku Linnea ovat tehneet yhdessä useita lasten tietokirjoja.

ISBN 978-952-410-134-9

Ikäsuositus 5+

KL L81.2

Kansi Sirkku Linnea ja
Taittopalvelu Ylivo Oy

minerva

www.minervakustannus.fi